Roll No………………………

Signature of Invigilator ………

Paper Code

BSV-C4-202

पतंजलि विश्वविद्यालय

University of Patanjali

Examination May-June-2023

बी. ए (आर्नस). व्याकरण, द्वितीयसत्रम्

संस्कृतव्याकरणम् (4)

समयः – होरात्रयम् पूर्णाङ्काः ७०

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(खण्ड -क)

(काशिकातः)

१. पृष्टेषु त्रिषु सूत्रेषु द्वयोः काशिकारीत्या व्याख्यानां क्रियताम्। (5 x2 =10)

1. कर्तृकरणे कृता बहुलम्। 2. अनभिहिते। 3. उपपदमतिङ्।

२. पृष्टेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम् लेखनीयम्। (2 x5 =10)

1. सुबामन्त्रिते पराङ्गवत् स्वरे। 2. तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवचनेन।
3. विशेषणं विशेष्येण बहुलम्। 4. मन्यकर्मण्यनादरे विभाषा प्राणिषु।
5. तद्राजस्य बहुषु तेनैवास्त्रियाम्। 6. गत्यर्थकर्मणि द्वितीयाचतुर्थ्यौ चेष्टायामनध्वनि।
7. क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि स्थानिनः।

३. पृष्टेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां व्याख्यानं क्रियताम्। (2 x5 =10)

1. सप्तमीविधाने क्तस्येन्विषयस्य कर्मण्युपसंख्यानम्।
2. यदेतदप्राणिष्विति तदनावादिष्विति वक्तव्यम्।
3. उत्पातेन ज्ञाप्यमाने चतुर्थी वक्तव्या।
4. कारकार्हाणां च कारकत्वे सप्तमी वक्तव्या।
5. पर्यादयो ग्लानाद्यर्थे चतुर्थ्या।
6. सप्तम्युपमान पूर्वदस्योत्तरपदलोपश्च वक्तव्यः।
7. कृद्योगा च षष्ठी समस्यत इति वक्तव्यम्।

४. प्रदत्तेषु चतुर्षु शब्देषु द्वयोः शब्दसिद्धिः कार्या। **(5 x2 =10)**

1. पंचकपालः 2. नगरकारः। 3. पूर्वाह्णः। 4. अध्यजीगपत्।

५. प्रदत्तासु चतसृषु शङ्कासु द्वयोः समाधानं विधेयम् - **(5 x2 =10)**

1. कस्मिन्पक्षे 'षष्ठी शेषे' त्यत्रा 'शेषे' ग्रहणं शक्यमकर्तुम। प्रत्ययपक्षेऽर्थपक्षे वा। स्पष्टी कुर्वन्तु।
2. तृतीयाथैरतुलोपमाभ्यामित्यत्र 'वा' इत्युनवर्तमाने पुनः अन्यतरस्यां ग्रहणं किम्?
3. जग्धौ सिद्धेऽन्तरङ्गत्वात् कारिकां पूरयित्वा अर्थं बोधय।
4. विभाषाऽनुवर्तमाने पारे मध्ये षष्ठया वा इत्यत्र वा ग्रहणं किम्? किंच ज्ञाप्यते?

(खण्ड -ख)

(पारिभाषिकतः)

१. पृष्टासु षट्सु परिभाषासु चतस्र परिभाषाः अवतरणसहिताः व्याख्येयाः। **(5 x4 =20)**

1. कार्यकालं संज्ञा परिभाषम्। 2. अनेकान्ता अनुबन्धाः

3. नानुबन्धकृतमनेकाल्त्वम्। ४. कार्यमनुभवन् हि कार्यी निमित्तत्वेन नाश्रीयते।

5. यत्रानेकविधमान्तर्यं स्थानत एवान्तर्यं बलीयः।

6. एक योग निर्दिष्टानामप्येकदेशानुवृत्तिर्भवति।।

------------x------------